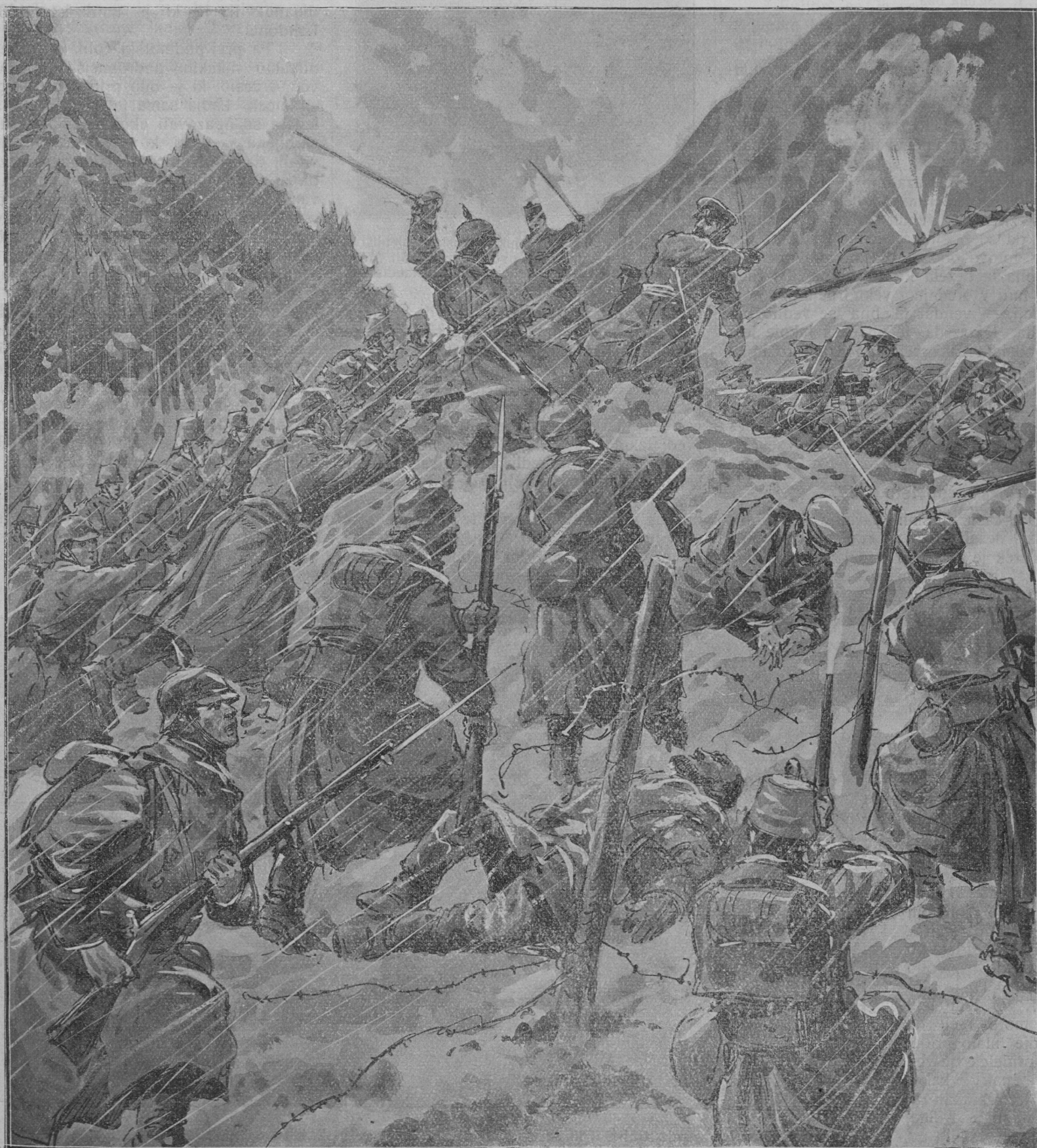

Štev. 19.

V LJUBLJANI, v sredo 12. maja 1915.

Leto II.

Nemške čete v Karpatih, kjer se bore proti Rusom ramo ob rami z našo armado: Po porazu Rusov v zapadni Galiciji so zavezniške armade kljub snegu in burji in drugim zaprekam potisnile Ruse tudi v Karpatih nazaj v Galicijo.

Dr. I. L.:

Lačna leta.

Kdaj je bilo na Slovenskem prvo lačno leto — kdo ve! Prebrskati bi morali vse stare letopise, arhive, zapiske in vse tiskane in netiskane zgodovine. V starih časih, ko je bila dežela le slabo naseljena — najbrže ni bilo lačnih let — seveda, če je bil sovražnik v deželi — takrat je rada sledila tudi lakota. To pa ne samo pri nas, ampak tudi drugod. Zato so tudi v prošnje litanije skupaj postavili vse tiste nadloge, ki se po navadi skupaj pojavljajo: Kuge, lakote in vojske — reši nas, o gospod!

Lakota na Kranjskem l. 1312.

Prva lakota na Kranjskem, za katero vem, je bila leta 1312. V „Kranjski Čebelici“ l. 1831. poje namreč pesnik Zupan o tem, da je bilo „Sicilije žito na Kranjsko voženo l. 1312“.

Pod tem naslovom je pesmica v štirih vrsticah, ki se tako-le glasi:

Sicilija bila
kdaj Rimu hram žit,
nam letos vozila,
glad znade krotit.

Ker je pel ta pesnik v precej nerazumljivem pesniškem jeziku, moram to pesmico našim čitateljem nekoliko razložiti. Sicilija je bila svoj čas tako bogata žita, posebno pšenice, da se je imenovala „Žitnica Rima“. Za njo so se bojevali že stari Grki, Kartaginci in Rimljani. Nazadnje je ostala v rimskih rokah. Razni rimski konzuli itd., ki so skrbeli za svoj trebuh in žep, so komaj čakali, da so prišli na Sicilijo v službo, ker tam so gotovo obogateli. Zato pravi pesnik, da je bila ta dežela Rimu „hram žit“. Sicilija je tudi v srednjem veku trpela pod raznimi boji, — vendar je bila še vedno bogata žita, tako, da je ob času lakote leta 1312. poslala žito celo na Kranjsko in tu „krotila glad“.

To je za nas tem bolj zanimivo, ker čitamo te dni, da je v Italiji veliko pomanjkanje žita in da bi torej Sicilija dandanes nam nič ne mogla pomagati. Tako se časi izpreminjajo.

Lačno leto 1817.

Ob času turških navalov je bilo v Kranjski deželi pač večkrat pomanjkanje, kajti Turek je prišel in uničil vse: deloma je požgal, deloma odnesel s seboj. Vendar o kaki posebni lakoti iz te dobe — ne vem — mogoče nam bodo drugi učeni zgodovinarji poročali kaj o tem. —

Splošno znano pa je bilo na Kranjskem lačno leto 1817. Pravil mi je o tem star mož. Rekel je: Mi smo lakoto pričakovali preje, ko so bili vojskinci časi, ker Napoleon cela leta ni dal miru. Pa smo vse nekako srečno prebili. Res je šlo kmetom trdo — ampak stradali nismo. Tri leta po vojni pa je nastopilo lačno leto. To je bilo l. 1817. O tem letu se ne more reči, da so ljudje malo pridevali; pridelek je bil skoraj enak, kakor druga leta, ampak za legel ni nič. Komaj so ljudje vstali od

mize — že so bili zopet lačni. Bilo je kakor zakleto. Snedel si kos kruha in se ti je zdelo, da bi pojedel še tri take kose. Tako lakota ni nastala od tega, da ljudje niso imeli dovolj jesti, ampak od samega strahu, da bi ne bilo dovolj. Kogar si po-

Dr. Vojeslav Mole, pesnik, v ruskem ujetništvu v Sibiriji in njegov brat prof. dr. Rudolf Mole (sedeči), odlikovan z redom „Signum laudis“.

gledal v obraz, se ti je zdelo, da ti gleda v želodec in te sprašuje, če si sit. Tako je nastala neka splošna nenasitenost, ki je hujša od lakote. Kakor n. pr. se ti zdi, da te manj zebe, če veš, da je peč blizu, ali pa se ti zdi, da nisi lačen, ako imaš preveč jedi. Tu pa je bilo ravno narobe. Strah pred lakoto je delal ljudi lačne. Bili so vedno lačni in snedli bi bili vse, kar so videli. Nekje so iznašli, da je tudi skorja dreves dobra za jed — v nekaj dneh je bil ves gozd oluščen in drevesa so stala gola brez skorje. Grozen je obup, ki nastane vsled lakote. Kdor je imel še kaj žita ali moke, ali druge hrane, jo je skrnil, ka-

mor jo je mogel. Ne rečem, da ljudje niso bili dobrega srca — ampak bali so se gladnih. Počasi so vozniki napeljali zopet blaga in so se ljudje pomirili. Tako mi je pravil ta mož.

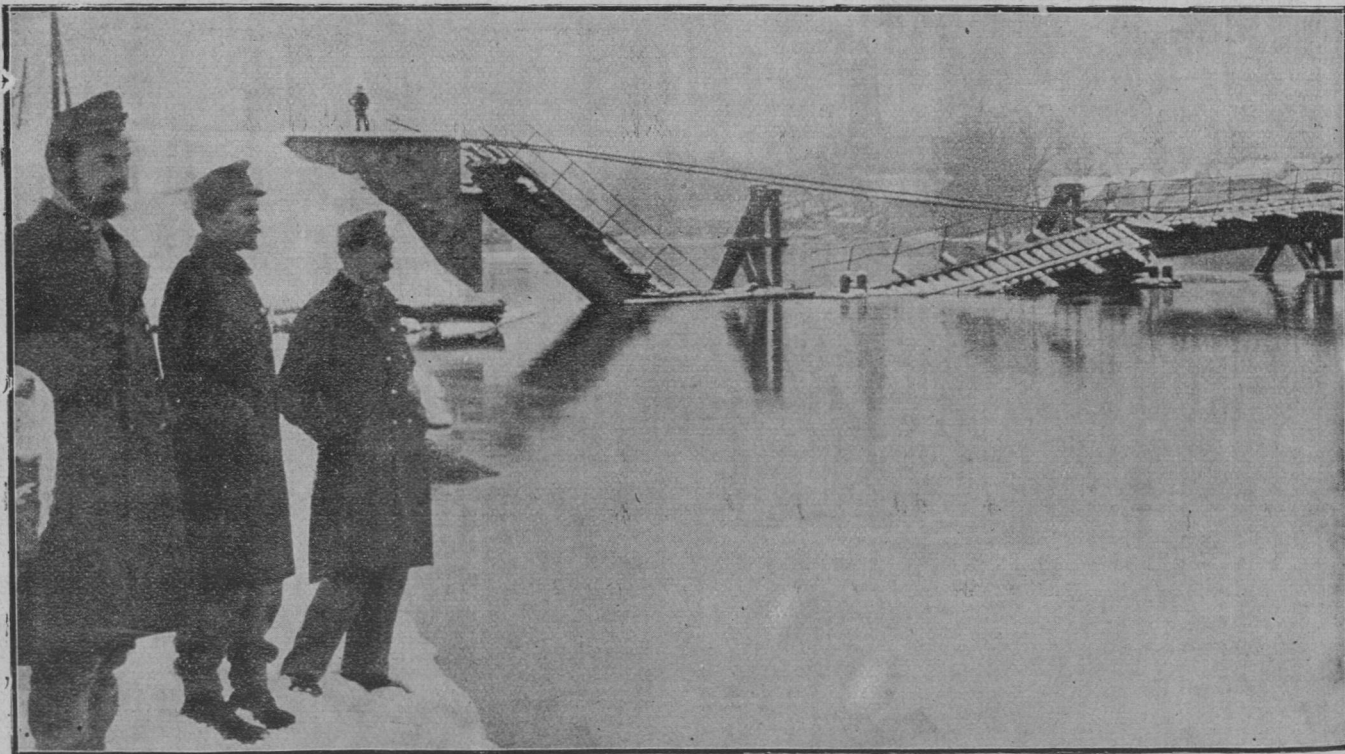
Prvi podmorski čolni.

Pri nas je v splošnem prevladovalo mnenje, da so podmorski čolni novejša iznajdba, na katero se je prišlo šele tedaj, ko je stala tehnika in veda že na prav visoki stopinji razvoja. In vendar je to mnenje napačno, zakaj že pred tristo leti so bili podmorski čolni, ki so res plavali pod morjem.

Že leta 1644. je pisal francoski menih Marinus Mersenne v nekem svojem delu o „ladjah, ki plavajo pod morjem“. V tem spisu pravi omenjeni menih, da so napravili prvi podmorski čoln na Angleškem in da je bil ta izum filozofa in matematika Kornelija Drebbela, ki je živel v začetku sedemnajstega stoletja na dvoru cesarja Ferdinanda II. in ki je umrl leta 1634. v Londonu.

Ta prvi podmorski čoln, o katerem pa nimamo nikakih podrobnejših opisov, je vodilo veslo, ki je bilo pritrjeno na ladjinih stranicah. Ladja sama je imela okna, skozi katera so opazovali okolico, in je bila preskrbljena s svedri, ki so sovražno ladjo navrtali, da se je potopila. Iz tega je razvidno, da ni napravil izumitelj ladje samo za skrievanje v morju, ampak da jo je napravil tudi zato, da se uporabi pri pomorski vojni. Torej ne smemo misliti, da je Drebblova iznajdba kak potapljalni zvon, katerega izum sega že v leto 1600, ampak da je iznajdba, ki jo po vsej pravici lahko imenujemo podmorski čoln. Kako pa so v tem podmorskem čolnu izmenjavali zrak? Po Mersennovem opisovanju zvemo, da je imela ladja gumijevce cevi, ki so segle do morske gladine, kjer so bile pritrjene na lahka, plavajoča telesa. Tale priprava je bila kaj nevarna, vendar si je Drebbel upal voziti se ž njo dve milj pod vodo in sicer v Temzi od Westminstera do Greenwicha.

Znani fizik Huygens, čegar oče se je udeležil te Drebblove vožnje, piše l. 1691. v nekem svojem pismu Papinu, ki se je isti čas tudi pečal z napravo podmorskega čolna, da Drebblov čoln ni imel po pripovedovanju njegovega očeta one, že prej

Most čez Dunajec v zah. Galiciji, ki so ga Rusi že dvakrat razrušili, a so ga naši pijonirji zopet popravili.

omenjene cevi za izmenjavo zraka. Huygens pravi, da je imel Drebbel „neko drugo pripravo za izmenjavo zraka“. Kakšna je bila ta „priprava“, pa Huygens namenoma zamoči. Drebblovo vožnjo dveh milj pod vodo potrjuje tudi Huygens; ne moremo dvomiti, da je imel Drebbel resničen in do gotove mere uporaben podmorski čoln. Tudi v delu Norimberžana Harstörfferja, ki je izšlo leta 1651., se omenja Drebblov podmorski čoln; manjka pa podrobnega opisa o njem.

Papinov podmorski čoln je izdelal njegov izumitelj leta 1692. v Casslu po naročilu deželnega grofa hesenskega. Ta čoln je bil štirioglat zaboj iz kositra in je imel poltretji kubičen meter prostora za zrak. S pomočjo usnjate cevi in zračne sesalke se je izmenjeval zrak. To dejstvo priča, da se je morala Papinova iznajdba uporabiti le takrat, kadar je bil čoln blizu obrežja in kadar ga je spremljal še kak drug, navaden čoln. Poleg votline, kamor se je stopilo, je imel čoln še dvojne manjših, s pokrovom zaprtih delov; ta dva sta se odprla pod vodo, da se je lahko porinilo skozi nju veslo, ali pa da se je z roko položilo razstreljivo na sovražne ladje. Torej je tudi Papin izdelal svoj čoln tako, da bi se ga lahko rabilo v pomorskih bitkah. Kadar je bil pritisk zraka velik, se je pomaknilo veslo ali pa roka skozi omenjeni odprtini in ta zračni pritisk je bil tako močan, da ni mogla voda prodreti v čoln.

Ko so hoteli čoln poskusiti, se je zlo-mil podstavek, po katerem so ga hoteli spustiti v vodo in čoln je izginil v valovih. To je bila za Papina velika nesreča, zakaj njegovi nasprotniki so ga začeli sedaj zaničevati in se mu posmehovati. Izumitelj bi bil kmalu padel v nemilost pri deželnem grofu. Končno pa se mu je vseeno posrečilo, da je pridobil kneza za to, da mu je dovolil sredstva za izdelavanje novega čolna. Poskusi s tem drugim čolnom so se vsi obnesli in sicer prav dobro. S tem pa se je tudi končalo Papinovo delo glede podmorskih čolnov.

Šele sto let pozneje slišimo zopet o podmorskem čolnu, ki ga je izumil Ameri-

kanec Fulton, ustanovitelj parobrodne vožnje. Ta je izdelal čoln na Francoskem in ga je ponudil konzulu Bonaparteju za njegovo vojno proti Angležem. Ladja je bila lesena, polsedmi meter dolga in nekaj čez dva metra široka. Čoln je plaval pod vodo s pomočjo vijaka, ki so ga vrtili oni, ki so sedeli v čolnu. Za vožnjo po vodni gladini je imel čoln krmilo in jadra, ki so se lahko razprostrla. Da se je čoln lahko potopil in

† Dr. Vinko Zupan,
umrl 23. aprila po večletnem bolehanju v Ljubljani.

se zopet dvignil, je bilo treba regulirati vodo, ki je lahko vdrla v čoln in ki so jo lahko zopet izpustili. Morsko gladino so lahko pod vodo opazovali trije mornarji skozi okno, ki je ležalo natanko v višini morske površine. Čoln je bil lahko pod vodo tri do šest ur.

Ker se pa francoska mornarica ni nič kaj skrbno ozirala na to iznajdbo in ji ni posvetila nikakega posebnega zaupanja, je Fulton najprej razstrelil v Havru veliko pod vodo zasidrano tonno. Ko ga je admiraliteta nato pozvala, naj nadaljuje svoje poskuse

v Brestu, se je peljal smeli izumitelj brez pomoči in brez vsakega spremljevalnega čolna v svojem novem podmorskem čolnu iz Havra v Brest. V Brestu je Fulton razstrelil neko angleško fregato, ki je ležala pred Brestom in jo je pogнал v zrak. Tega pa mu francoske mornariške oblasti niso bile dovolile.

Ker francoska vlada ni hotela v svojo škodo priznati Fultonove iznajdbe in je izumiteljeve ponudbe odločno in trdovratno odklanjala, čeprav je bil Fultonov podmorski čoln zelo uporaben, je šel izumitelj na Angleško, v nadi, da dobi pri tem, na morju vladujočem narodu priznanje za svojo iznajdbo in več razumevanja. Toda sreča mu ni bila mila, in Fulton je bil zopet ogoljufan v svoji nadi. Ravno zato, ker je bila Anglija gospodarica na morju in je poznala svojo moč, si je mislila, da ne potrebuje takih sredstev za povečanje in ohranitev svoje moči. Zato je Fultonovo ponudbo odklonila, čeprav je izumitelj vpričo angleške admiralitete pogнал v zrak neko malo ladijco.

Fulton se je vrnil v svojo domovino Ameriko in je opustil vsako nadaljno misel o podmorskem čolnu. Srečne vožnje njegovega parnika Clermonta na Hudson leta 1807., ki so bile začetek parobrodne vožnje sploh, so mu prinesle uspehov, ki jih je zastoj iskal pod morsko gladino.

Pogrešanec se je oglasil!

V zadnji številki „T. S.“ smo prinesli sliko dolgo pogrešanega Spindlerja. Zdaj pa smo prejeli sledeči dopis: Slavno uredništvo! Uljudno Vam poročam, da se je Fran Spindler iz Sitarovec pri Mali Nedelji, ki se je pogrešal, dne 27. aprila oglasil iz ruskega ujetništva. Pozdrav! Slavko Senčar.

† Dr. Vinko Zupan.

Dne 23. aprila je po večletnem bolehanju umrl dr. Vinko Zupan, praktikant c. kr. licejske knjižnice. Pokojnik je trpel že v dijaških letih na silni živčni bolezni; ko se je iznebil te, se ga je lotila jetika. Prebivši neko dobo v Egiptu, si je popravil zdravje vsaj za nekaj let. Toda jetika se mu je ponovila in ž njo tudi stara živčna bolezen, ki se je stopnjevala do omračenja uma. Vzlic svoji težki bolezni je bil delaven kot sotrudnik političnih dnevnikov, zlasti pa kot sotrudnik mesečnikov „Lj. Zvona“ in „Slovana“. Posebno se je zanimal za češko in francosko leposlovje. Poizkušal se je tudi kot gledališki kritik. Ostavil je vdovo in otroka. Dne 24. aprila je bil položen k večnemu pokoju pri Sv. Krištofu.

Božidar Kristančič,

Visokošolec Božidar Kristančič iz Višnjevka na Goriškem je služil pri 87. pešpolku, 6. stot. kot enoletni prostovojlec. Šel je že v začetku vojne na severno bojišče, odko-

Italijanski vojaki v novih poljskih uniformah.

der je zadnjič pisal svojim staršem 16. avgusta. Kaj se je pozneje godilo ž njim, nihče ne ve povedati. Vsa tozadevna pozvedovanja so zama. Pogrešani je študiral na eksportni akademiji na Dunaju. Bil je zelo mirnega značaja, pri vseh znancih priljubljen ter zvest narodnjak. Njegovim žalostnim staršem in sestram je nenadomestljiv. Ako bi slučajno kateri izmed njegovih tovarišev na bojnem polju kaj vedel o njem, naj to blagovoli sporočiti Ivanu Kristančiču v Višnjevk, p. Kojško.

Brata Moleta.

Med bojevniki iz vrst našega ljudsko-in srednješolskega učiteljstva jih je lepo število, ki so pokazali svojo neustrašenost pred sovražnikom. Med odlikovanci najdemo tudi v ljubljanskih narodnih društvih marljivo delujočega profesorja na dekliškem liceju g. poročnika dr. Rud. Moleta, ki je bil za hrabrost pred sovražnikom odlikovan s „Signum laudis“ na traku hrabrostne svetinje. Službuje ves čas vojne kot pomočnik stotnika Mija pl. Philippovića, poveljnika flotile na Visli. Njegov brat, dr. Vojislav Mole, odlični slovenski leposlovni in umetniški pisatelj, se nahaja kot poročnik že dalj časa v ruskem ujetništvu.

Z Unca: 1. Matija Bajt, 2. Ivan Gabrenja in 3. Ivan Bajt. (Glej članek: Naše slike)

sedaj že drugič. Lani decembra je bil ranjen in ujet v Galiciji, a se mu je posrečilo uteči iz ruskega ujetništva.

moči in so se polastili nekaj strojnih pušk. Samo veliki hrabrosti in junaštvu štabnega narednika Ivana Butkovića se je zahvaliti, da se je posrečilo našim zopet iztrgati orožje iz rok Rusov. Vzpodbujal je moštvo s krepkimi besedami k napadu in se sam v prvi vrsti boril kar najuspešneje in tako pripomogel, da so bili Rusi popolnoma poraženi. Zato ga je odlikovalo vojaško poveljništvo in nagradilo to izredno hrabrost še z zlato kolajno.

Naše slike.

Z Unca pri Rakeku na Notranjskem je padlo pet fantov oz. mož za domovino na bojišču. Priobčujemo slike taistih. Trije so bili prav dobri prijatelji ter so se dali v avgustu lani pred odhodom na bojišče v Trstu skupno slikati. 1. je Matija Bajt, po domače Malnarčkov, je bil oženjen in zapuščal ženo in 2 otroka. 2. je Ivan Gabrenja, p. d. Šurčk, zapuščal ženo in 3 otroke. 3. je Ivan Bajt, p. d. Strgajev, še ni bil oženjen. Posebej še priobčujemo 2 slike padlih fantov. 4. je Josip Mlinar, p. d. Krovcev. 5. pa Franc Milavec iz Slivic. Vsi so bili obče priljubljeni in vsega spoštovanja vredni. Ivan Gabrenja je padel na južnem bojišču ostali štirje pa v Galiciji. Slava njihovemu spominu.

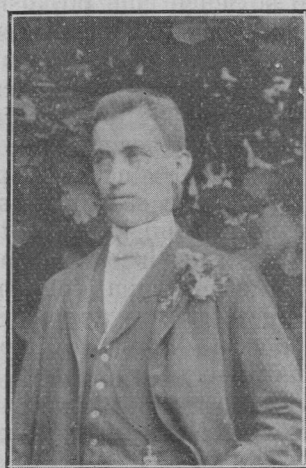
Z Unca; 4. Josip Mlinar in

5. Franc Milavec.

Peter Švarc,

Martin Babosek.

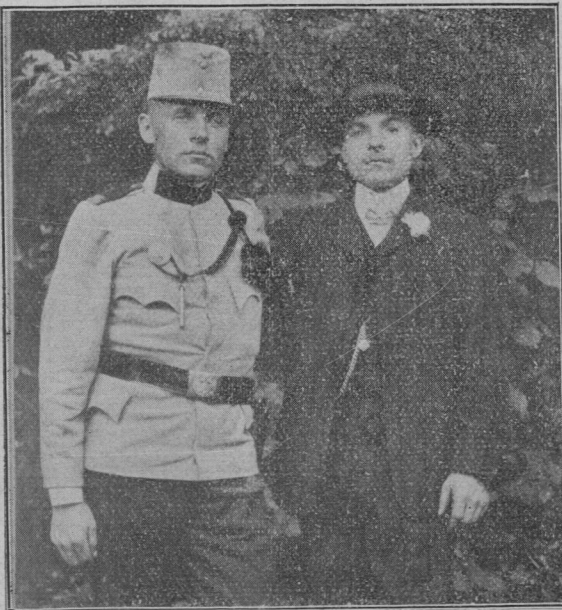
Leopold Šušteršič,

četovodja 17. pešpolka, doma v Žapužah pri Vižmarjih nad Ljubljano, je bil kot voditelj 2. voja svoje stotnije pri naskoku na rusko postajanko zadet od sovražne krogle. V hipu, ko se je obrnil k tovarišem s poveljem „Naprej!“, ga je zadela krogla v hrbet in prišla skozi pljuča spredaj na prsih ven, k sreči 2 cm nad srcem. Zdaj leži hrabri Slovenec v bolnici na Vidmu na Dunaju. Srce mu je potisnilo na desno stran, a vrli vojak je rešen in izven nevarnosti. Z bolnice na Dunaju piše: „Ko sem padel, so mislili, da sem mrtev, a Slovenec ima železno telo, jekleno srce in kadar je potreba, mrzlo kri, ki ne izteče tako naglo. Srce mi je potisnilo sicer bolj na desno stran in je oslabiljeno ali kot Kranjcu še dosti močno bije. — Če umrem, umrem slavisne smrti za domovino, upam pa, da se še vrnem. — Med žvižganjem krogel, v vojnem smodnikovem dimu sem bil ranjen. Ura-klici vzbudijo navdušenje. Kratka molitev, misel na starše, ki so doma in naprej k naskoku. Ko padajo ranjenci, stopi namesto navdušenja hladnokrvnost celo neobčutnost za nevarnost. Pravo razburjenje pride šele, ko je boj končan in ko moramo na lastne oči gledati strahotne učinke boja. Opisati jih ne morem, pozneje, ko pridem domov, se bo dalo ustno povedati.“

Leopold Šušteršič je za hrabrost odlikovan s hrabrostno svetinjo. — Ranjen je

Ivan Butkovič,

c. kr. štabni narednik 17. pešpolka, doma iz Novegore pri Krškem, je bil za izredne zasluge na bojnem polju odlikovan dne 18. nov. 1914 s srebrno kolajno I. razreda. V boju pri Jedlovi v noči od 17. do 18. decembra 1914 so bili Rusi v veliki pre-

Brata Svarc: (v vojaški obleki) Martin in (v civilni obleki) Janez. (Glej članek: Naše slike.)

Bratje Švarci. V vojaški opravi je Martin Švarc. Udeležil se je prvih bojev v Galiciji in bitke pri Grodeku, 8. septembra je bil ranjen v roko, zdravil se je v bolnišnici v Mariboru, od 23. jan. t. l. je zopet na bojišču v Karpatih. V civilni obleki Janez Švarc, tudi vojak, umrl v bolnišnici na Ogrskem meseca oktobra m. l. Najmlajši brat Peter Švarc služi pri c. in kr. pešpolku št. 87., se je hrabro bojeval ter se v strelskih jarkih prehladil. Zdaj se zdravi v bolnišnici v Radgoni. Doma so v Sovjaku pri sv. Jurju ob Ščavnici pri Ljutomeru.

Janez Golnar iz Sovjaka pri sv. Jurju ob Ščavnici pri Ljutomeru se je prehladil v Galiciji in se zdravi v bolnišnici v Radgoni.

Tomaž Glonar iz Sovjaka pri sv. Jurju ob Ščavnici, ga pogrešajo že dalj časa s severnega bojišča. Ker ni o njem nobenega poročila, sumijo, da je ujet v Rusiji.

Martin Babosek, rojen 1. 1891., je služil pri c. in kr. poljskem lovskem bataljonu št. 20 in je tudi odrinil na bojno polje. Dne 26. oktobra je dospel v Karpate in bil 21. dec. m. l. pri Jaslu ranjen v levo roko. Ker je bila rana težka, je Babosek še danes v bolnišnici na Dunaju.

Ljubezen med našimi bojevniki. Poročnik pl. S. in infanterijst Fran Slatinšek iz Radmirja sta na bojnem polju v Galiciji postala zelo dobra prijatelja. Slatinšek je namreč pri nekem naskoku rešil poročniku življenje. Ko je potekel dopust, se je častnik zopet vrnil s Fr. Slatinškom na bojno polje.

G. W. Appleton:

18. nadaljevanje.

Žrtev zarote.

Roman.

„Stvar postaja zares resna,“ je odgovoril, ko je prečital listek. „To kaže vso zadevo od popolnoma drugačne strani. Sedaj se bodo pač varovali, da bi še enkrat zahtevali onih desetisoč funtov. Potrebovali so nekaj kapitala za tekoče stroške. Ti ljudje nameravajo še vse kaj drugega. Posebno ta lepi parček treba takoj spraviti v zapor, sicer utegne napraviti v svetu še mnogo zla. Za sedaj ju lahko primemo, ker sta hotela v svojo korist pretvarjati obstoječa dejstva in sta se nameravala polastiti tujega denarja.“

Izpolnil je neko listino, ki sem jo moral podpisati; potem je pozvonil. Takoj je vstopil neki uradnik.

„Ali je stražmojster Dixon tukaj?“ je vprašal Beale.

„Da, gospod nadzornik.“

„Povejte mu, naj hiti takoj na Bow-Street, kjer naj si da napraviti zaporni ukaz in potem naj ta dva človeka čim najhitreje spravi v ječo. Jaz sam se oglašim tekom pol ure z ovaditeljem pri sodišču.“

Uradnik je pozdravil in se je odstranil.

„Upajmo, da medtem tička še ne bosta odletela,“ je rekel nadzornik.

Ljubezen med našimi bojevniki: Poročnik pl. S in njegov sluga Slatinšek, ki mu je rešil življenje. (Glej članek: Naše slike.)

govo ljubeznivo spremljevalko. Minilo je že kake četrt ure, odkar je odšel, in pričakovali so, da se v najkrajšem času vrne z jetnikoma. Mortimerja in mene so vedli v

eno pa damo hotel policijsko zastražiti, in tudi privatni detektiv mora strogo paziti. Razun tega treba še vse kolodvore ostro nadzirati. Saj daleč še ne moreta biti, ampak to malo moti ljudi te vrste, kajti pomagati si znajo iz vsake zagate, ker so nad vse predrzni.“

„Ali kaj se je zgodilo z dekletom, z Marcelino spremljevalko?“ sem vprašal. „Ali nje tudi ni več v hotelu?“

„Mislim, da ne, ker v sobah ni bilo prav nikogar.“

Po vsem tem nam ni preostajalo drugega, kakor lepo potrpežljivo čakati, kako se bodo razvile stvari. Gospod Beale mi je obljubil, da bode policija v okolici Hampstead Heide najstrožje pazila ter zasledovala vsak le količkaj sumljiv pojav.

„Če hočete, gospod doktor, na svojo pest kaj podvzeti, da pridemo zločinskim početjem te bande čim hitreje na sled, vam seveda ne bomo nasprotovali, nasprotno vas hočemo podpirati, kjer in kolikor bo mogoče.“

S temi besedami se je nadzornik poslovil.

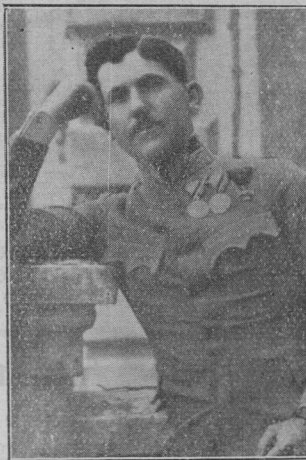
„Prosil bi te, Mortimer, da greš z menoj v Richmond. Helena je bila davi, ko sem odhajal, tako potrta. Ono grdo pismo jo je strašno razburilo. Že po včerajšnjem tvojem listu je postala silno nervozna; po

Ivan Glonar.

Božidar Kristančič.

Ivan Butkovič.

Leopold Šušteršič.

Ker je bilo, kakor sem že omenil, vreme jako lepo, smo šli peš proti sodišču. Popoti sem pravil nadzorniku tudi o čudnem doživljanju, ki si ga z Mortimerjem dotlej nikakor nisva mogla razjasniti, namreč, kako se je pripeljala mimo naju v kočiji Marcela, od katere sva pozneje zvedela, da je bila istočasno v prodajalni nedaleč od mojega stanovanja. Sedaj seveda nama je bilo vse docela jasno: ženska, ki sva jo videla takrat v kočiji in pa skrivnostna dama v kočuhu, ki jo je davi konduktar cestne železnice tako natančno popisal — to sta bili ena in ista oseba — laži-Marcela.

„Vidiš, Mortimer,“ sem dejal svojemu prijatelju, „bila je vendarle optična prevara. Žensščina je Marcelo resnično in v vsakem oziru dobro posnemala, sicer pa je igrala svojo ulogo prav slabo.“

„Ne recite tega kar tako, gospod doktor,“ je pripomnil nadzornik. „V past, ki so jo vama nastavili danes popoldne, bi se bila prav gotovo ujela, če bi — iz prav posebnih vzrokov — ne spoznali svoje Marcelle celo z zavezanimi očmi. S tem zločinska družba ni računala, in zaradi tega se je stvar ponesrečila. Ampak sedaj bodo že bolj pozorni, boste videli — to bo boj na nož. Toda morda jim prečrtamo še danes račun. To bomo kmalu zvedeli.“

Bili smo že v Bow-Street pred sodiščem. Vstopili smo in zvedeli, da se je Dixon že odpravil z zapornim poveljem v hotel „Cecil“ po barona Eissena in nje-

neko predsobo, kjer sva se mogla nekoliko odpočiti. Približno čez pol ure se je vrnil nadzornik Biale z nekam čudno kislim obrazom:

„Ptička sta jo, žal, že popihala. Nihče ni videl, kdaj sta odšla. Svojega računa ni sta poravnala in njuna soba je bila zaklenjena, da so morali dobiti šele glavni ključ preden so mogli odpreti. Pustila sta v sobi dva kovčega, — znaj Bog, kaj je notri — ravnatelj meni, da se še vrmeta — pa se presneto moti, teh ne bo več nazaj. Vse-

Vojaške pekarnе v Ljubljani na prostem.

sprejemu današnjih vesti pa je dosegla njena razburjenost višek. Dotlej ni niti za hip dvomila nad Marcelino odkritosrčnostjo. Davi pa je bila vsa iz sebe. Pa jej res nisem mogel zameriti. Neprestana vznemirjenja poslednjih dni so bila prehuda za njene živce. Ti pojdeš torej z menoj?“

Poklical je bil že izvoščka.

„Kar hitro notri, Ted! Razume se, da grem s teboj. Ubogo dekle morava na kak način razvedriti. Kaj praviš, ali bi ne bilo bolje, da bi šla k morju, dokler ne bo ta zadeva pojasnjena in rešena?“

„Ali tega ne bo hotela storiti na noben način. Bodi raje ti kolikor mogoče dosti pri njej in reci jej, da nas Marcela ni varala, potem bo kmalu zopet taka, kakršna je bila in pojde z nama skozi drn in strn. Razun tega je božič pred durmi. Za nas, dragi moj, mislim, da ne bodo prazniki nič kaj veseli.“

„Kdo ve? Morda se do takrat še vse zabrne in bo Marcela že zopet v našem malem krogu; kaj bi storil, če bi se to zgodilo prijatelj?“

„Na kolena bi se zgrudil in zahvalil Boga,“ sem odgovoril ginjen.

(Dalje prihodnjič.)

Radi tehničnih ovir obsega ta številka samo 8 strani.

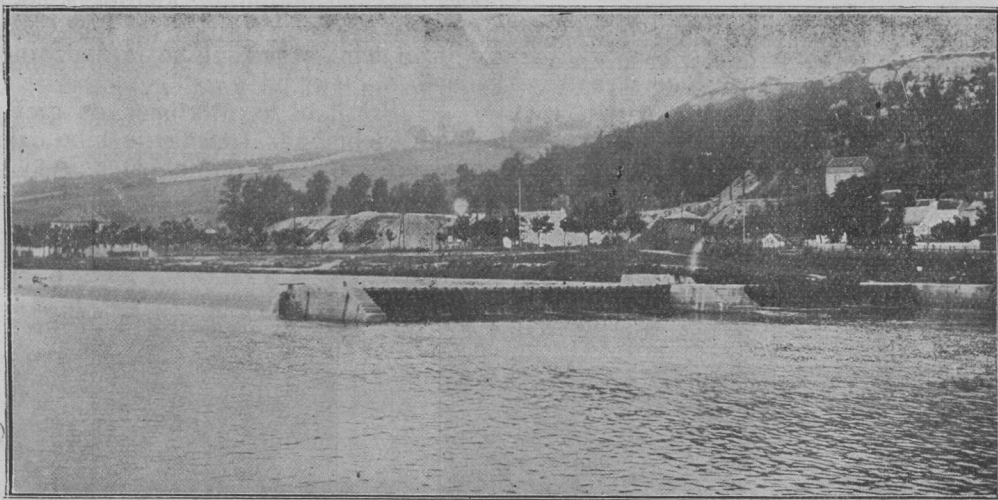
Minoli teden.

Dne 2. maja so začele avstro-ogrske in nemške čete pod poveljstvom nemškega generala Mackensena v zahodnji Galiciji z veliko ofenzivo in so vrgle rusko fronto nazaj proti Wisloki. Rusi so se umaknili od izliva Dunajca v Vislo do prelaza Konječne ob Tatri; izgubili so nad 70.000 mož ujetih in vsaj toliko pobitih in ranjenih. Vrh tega so izgubili več sto topov, strojnih pušk i. dr. Avstrijsko-nemška ofenziva naglo napreduje, Rusi so že izgubili Tarnov ter so se umaknili tudi na črto Zboro-Stropko-Lupkov v Karpatih, tako da je prelaz Dukla zopet naš. Ta zmaga je sijajna in morda za Ruse usodna, če ne dobe dovolj novih čet. Toda Rusi so doživeli hud poraz tudi na črti Dvinsko-Mitava-Riga v Kurlandiji, kjer so jih Nemci presenetili in vrgli daleč nazaj. Pri Ypernu so bili Angleži in Francozi hudo poraženi ter napredujejo Nemci na več točkah. Düinkirchen so nemški topovi malo ne razrušili, dasi so streljali nanj iz daljave 38 kilometrov. V Dardanelah so se fran-

Krompirjev zдроб. Skuhaj krompir v obli-
cah in ga potem olup. Naslednjega dne ga zmelj
v mlinu kakor orehe in mandlje, razmetaj ga po
papirju ter ga v gorki pečici posuši. Ko postane
popolnoma trd, ga zmelj v mlinu, s katerim melješ
meso, čim drobnejši je tem bolje. Ta zдроб v
mnogih slučajih nadomešča pšenično moko ter je
jako izdaten. Primešaš ga lahko namesto moke
cmokom, dalje sesekljanemu mesu, iz katerega na-
rediš zrezke ali polpete, pa tudi testu za rezance,
puding in dr.

Vojni kruh. Zgneti v testo pol kg pše-
nične moke, pol kg koruzne moke, malo več kot
pol litra mleka, 14 dkg sladkorja, 6 dkg surovega
masla, 2 deki drožja, 3 jajca in potrebne soli. To
testo napravi zvečer; naslednjega jutra primešaj
36 dkg kuhanega pretlačenega krompirja, zgneti
testo in speci kruh, ko je dovolj shajan. Ta kruh
nadomešča mlečni pšenični kruh.

Naročite „Tedenske Slike“!

Düinkirchen: Pogled s kanala ob morju na stare francoske utrdbe, ki so jih
z bombami obmetavali nemški aeroplani. — Sedaj so Nemci prodrli že tako
daleč, da so celo s topovi uspešno bombardirali trdnjavo Düinkirchen.

coske in angleške čete izkrcale le na dveh točkah,
a se ne morejo vzdržati. Tako se je začel mesec
maj na vseh bojiščih z velikimi uspehi in napre-
dovanji Avstro-Ogrske, Nemčije in Turčije. Zato
vlada največje veselje in upanje, da je končna
zmaga že blizu.

Gospodinjstvo.

Vojno praženje iz koruzne moke. Raz-
tepi v pol litra mleka dve jajci, prideni 30 dkg ko-
ruzne moke, soli, soka olupke pol limone, žlico
sladkorja, 3 dkg rozin in naposled kavno žličico
Oetkerjevega praška. Raztopi v kozi masti, vlij
vanjo pripravljeno testo in speci praženje v pečici.
Končno ga razdrobi, če treba ga še nekoliko za-
rumeni ter posipaj s sladkorjem.

Praženje iz koruznega zdroba. Zmešaj
četrt litra koruznega zdroba z enim litrom vode in
pusti to stati 3—5 ur. Potem zavri v kozi četrt
litra mleka, polno žlico sladkorja, malo soli in
10 dkg surovega masla ali „ceresa“. V tej tekočini
zakuhaj namočeni zдроб, vse naj vre tako dolgo,
da se tekočina popolnoma ne pokuha. Potem po-
stavi kozo v pečico in pusti, da se praženje do-
dobra izpari in zarumeni.

Kako zmanjšamo porabo mleka? Po ne-
katerih krajih se je mleko silno podražilo, zato
treba misliti na to, kako bi ga nadomestili. Ome-
lete se dajo baje narediti namesto z mlekom s si-
fonom. Uporabljamo jajca, moko in namesto mleka
sifon. Takisto je možno narediti tudi praženje
(šmarn). — Riž, zдроб, močnik, kašo, rezance ku-
hajmo na vodi; ko so na pol kuhani, odcedimo
vodo in prilijmo mleka. Okus je isti, prihranimo pa
mnogo mleka. Koruzni zдроб, kuhan na mleku, je
jako dober, posebno če ga posipljemo s sladkor-
jem in cimetom. Poparimo ga najprej s kropom,
zдроб izgubi neprijetni okus in potrebuje manj
mleka. Seveda treba krop odcediti.

Raznoterosti.

Pogreša se od 16. septembra leta 1914.
Franc Porenta, korporal 10. stotn. 17. pešpolka,
vojna pošta 32. Kdor kaj ve o njem, se prosi, naj
sporoči proti odškodnini na naslov: **Ana Skriba**,
Podnart Gorenjsko. — Prihodnjič priobčimo sliko
pogrešanega.

Steckenpferd-lilijinomlečno milo

prej ko slej neuprtno za racionalno oskrbo polti
in lepote. Priznanostna pisma. Po 1 K povsod.

**Pri podjetju Tolstovrške slatine je novi
Silva vrelec**, ki vsakemu ugaja in lahko konku-
rira z vzemi drugimi vreli. Ker je Silva slatina
dobra pijača in edina domača kislata voda se vsem
prav topio priporoča in opozarjamo na inserat.

Darila za god, birmo, božič, novo leto in
druge prilike in sicer darila v zlatu, srebru, ni-
kelnu itd. ima v veliki izbi H. Suttner v Ljubljani
št. 5. Oglejte si zalogo ali pišite po cenik, ki ga
dobite zastoj in poštine prosto.

**Kolarske pomočnike, kovače,
pleskarje za vozove in vajence**

sprejme za stalno proti dobremu plačilu
delavnica voz

Rath, Graz, Calvariengürtel 1.

Potniki

za Kranjsko, Štajersko, Koroško, Primorsko
itd. proti proviziji se sprejmejo pri podjetju
Tolstovrške slatine za novi Silva vrelec
pošta Guštajn, Koroško.

Hemoroidi

(zlata žila) podaljšek debelega
črevesa in njegovo obolenje. —
Trajna hitra ozdravitev z dr.
Litfells hemoroidnim čepom.
Cena 3 K 80 h brez nadaljnih
stroškov. — Nobenih carinskih
neprilic. — Grof S. piše „Vaši
čepki so mojo trdovratno bole-
zen v debelem črevesu prese-
netljivo hitro ozdravili“. Po po-
vzetju pošilja samo M. Wojacek
München Paul Heysestrasse 5.

Posestvo z gostilno
in s trgovino
in lepo uspevajočo
obrtjo, ki se da lahko v
najem, se ceno in pod
ugodnimi plačilnimi po-
goji proda. Zamenja se
tudi za malo hišo. 515
Pisma na upravo tega
lista pod „55.000 K“.

Vsa Avstrija

pozna Jägerndorf kot eno največjih mest s tvor-
nicami sukna v monarhiji. Dobava blaga (sukna)
za moške in ženske obleke, kakor tudi šlezij-
skega platna naravnost od tvornice je za vsako-
gar velika prihranitev. Zahtevajte torej, da se Vam
dopuščeje brezplačno vzorci blaga, da se pre-
pričate o zelo nizkih cenah in o izvrstni kakovosti
blaga. Posebno ostanke prodajam po izredno
nizkih cenah.

Razpošiljalnica - **FRAN ŠMID** -
Jägerndorf 38, Avstrijska Šlezija.

Odlikovan na razstavi v Radovljici leta 1914
s častno diplomom in svetinjo I. vrste.

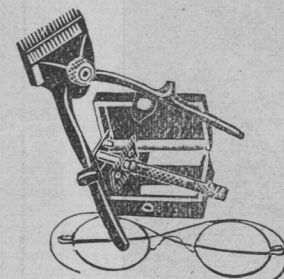
BRINJEVEC

najfinejše vrste, posebno priporočljiv proti kužnim

pri **Gabrielu
Eržen, Zapuže
pošta Begunje
pri Lescah,
Kranjsko.**

Cene zmerne. Za
pristnost jamčim.

Redka prilika!

Neobhodno potreben
je v vsaki družini stroj
za rezanje las, s ka-
terim se lahko reže
3, 7, 10 mm dolgo;
lepo ponikljan za K 4,
finejši K 4-80, najfi-
nejši K 7-80. - Prvo-
vrstni aparati za briti:
št. 5406 K 1-40, št.
5410 K 2-80, št. 5411

K 4-20, št. 5413 K 5-49, št. 5414 K 8, št. 5415 K 12.

Radi velike zaloge se dobi ceneje.

Samo v prvi gorenjski razpošiljalnici

Ivan Savnik

Kranj št. 175 (Gorenjsko).

Različne trpežne, moderne

moške in
ženske
čevlje.

Pišite takoj po naj-
novejše vzorce za
moške in ženske
obleke ter bogato
ilustrovani cenik
zastoj.

„SLAVIJA“

VZAJEMNO ZAVAROV. BANKA V PRAGI.

451 REZERVNI FONDI K 65.000.000.—.

Izplačane dohodnine in kapitalije K 129.965.304-25.

— Ividen se je doslej izplačalo nad K 3.000.000.—.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države

z vsežkozi slov. narodno upravo.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraz-
novrstnejših kombinacijah, pod tako ugodnimi pogoji,
kakor nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno
zavarovanje na doživetja in smrt z manjšajočimi se
vplačili.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim ško-
dam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in naj-
kulantneje. — Uživa najboljši sloves, koder posluje.

ZAVARUJE TUDI PROTI VLOMU.

Vsa pojasnila daje: „Generalni zastop vzajemne
zavarovalne banke Slavije v Ljubljani“.

SANATORIUM EMONA
 ZA NOTRANJE IN KIRURGIČNE BOLEZNI.
 PORODNIŠNICA.
 LJUBLJANA · KOMENSKEGA ULICA 4
 SEF. ZDRAVNIK · PRIMARIJ · DR. FR. DERGANČ

Sprejmeta se za takojšnji nastop za
 Bosn. Krupo dva izurjena, zanesljiva

KOVAČA

Povpraša naj se pri tvrdki Samohrd &
 Lončarič, Ljubljana, Gledališka ul. 7.

509

JABOLČNIK

iz Tolstega vrha po 26 vinarjev liter razpo-
 šilja po povzetju A. OSET, p. Guštajn,
 Koroško. Sprejemajo se tudi sodi v polnitev
 na postajo Spodnji Dravograd.
 Zelo dobra zajamčena sadna pijača.

508

Čuvajte se peg!

Vaše obličje

bo krasno, čisto in fino kakor alabaster. Pike, pege, iz-
 puščaje, rdečico obličja in nosu, sive in rumene lise in
 vsak neprijeten nedostatek odstrani zajamčeno v 6 dneh
 »Vladiceca balsamin«. Steklenica K 2:40. Rationell
 bals. milo K 1:20. Učinek je opaziti že po enkratni rabi.

Neprijetne diačice

z obličja in rok odstrani trajno in brez boleti v 3 minutah
 edini zajamčeno neškodljivi »Sattymos«. Stekl. K 2:50.

Bujno polnost krasno oprsje

doseže vsaka slabotna dama v treh tednih. Učinek za-
 jamčen. Neštevilni zahvalni in priznalni dopisi zdravnikov
 in dam so na razpolago. Uspeh se vidi že v 6 dneh. Edino
 krepčilno in osvežujoče sredstvo. Cena 1 steklenice uni-
 verzalnega sredstva Et-Amille z navodilom 5 K. K temu
 posebni kremni izvleček »Vladiceca«. K 2:—.

Nikako izpadanje las, nikake luskin!

Poarine lasna mast

oživlja in krepi lasne korenine tako, da se lasje in brki
 krepijo in dobivajo krasno rast. Uspeh zajamčen. Lonček
 4 K, manjši 2 K, Prodaja in pošilja edino ord. kosmetični
 laboratorij

W. Havelka, Praga-Vršovice št. 752.

Tisoč in tisoč priznanj in zahval.

(Pozor na razna iz tujine priporočena slaba in draga
 sredstva.) Za uspeh naših izdelkov se jamči.

Največja izbira
 namiznih garnitur.
 Najboljše švicarske
 vezanine.

A. ŠARC
 last. Jadviga Šarc
 LJUBLJANA
 Šelenburgova ul. 5.

Perilo za dame in
 gospode po meri.
 Najboljše platno v
 vseh širjavah.

Modistka
MINKA HORVAT
 Ljubljana, Stari trg 21

pi iporoča cenj. damam svojo zelo povečano za-
 logo damskih slamnikov in otroških čepic.
 Popravila najfineje in najceneje.

503

SUKNO PERILO OBLEKE ČEVLJE OSTANKE

in razno blago pošilja po najnižjih cenah
 Jugoslovanska razpošiljalna
R. STERMECKI v CELJU, št. 341
 Štajersko.
 Zahtevajte zastoj cenik s slikami čez tisoče
 stvari. Pri naročilih iz Amerike, Nemčije in
 Balkana treba denar naprej poslati.

18

Mazilo za lase

varstv. znamka Netopir
 napravi g. Ana Križaj v Spodnji
 Šiški št. 222 pri Ljubljani. Dobi
 se v Kolodvorski ul. 200 ali pa
 v trafiki pri cerkvi. V 3 tednih
 zrastejo najlepši lasje. Stekl. po
 2 in 3 K. Pošilja se tudi po pošti.
 Izborna sredstvo za rast las.

Za gotovost se jamči.
 Zadostuje steklenica.
 Spričevala na razpolago.

453

PRIPOROČA SE
 UMETNA KNJIGOVEZNICA
 IVAN JAKOPIČ,
 LJUBLJANA.

OVČJO VOLNO

vsake vrste, oprano in neoprano
 kupim po najvišji ceni!

Prevzamem vsako množino
 proti gotovini. — Voznino po
 železnici ali pošti plačam sam.

J. GROBELNIK
 LJUBLJANA, Mestni trg. 22.

KMETSKA POSOJILNICA

R. Z. Z. N. Z.

obrestuje hranilne vloge po

Hranilnih vlog: dvajset milijonov. Popolnoma varno

4³ 0
4 0

LJUBLJANSKE OKOLICE

V LJUBLJANI,

brez vsakršnega odbitka

naložen denar.

Rezervni zaklad: nad osemstotisoč.

DRAGOTIN HRIBAR

457

TISKARNA IN KNJIGOVEZNICA

LJUBLJANA, DUNAJSKA C. 9.

Izvršuje vsakoršna v njeno stroko spadajoča
 naročila ukusno in po najzmernejših cenah;
 nadalje priporoča svojo zalogo vseh s 1. avgus-
 tom 1914 pri sodiščih vpeljanih obrazcev za
 civilno-pravno postopanje v slov. in nemškem
 jeziku, kakor tudi vse obrazce za obč. urade,
 cestne odbore, gg. odvetnike, c. kr. notarje itd.

Velika svota denarja 491

se zamore naključiti vsakomur, ki postane naš naročnik. Brezplačna pojasnila pošilja Srečkovno zastopstvo 3, Ljubljana.

GRITZNER

šivalni stroj

najboljši in nedosežen v trpežnosti za **rodbinsko in obrtno rabo**. Šiva, veze (štika), maši (krpa) nogavice in perilo. Poduk brezplačen v hiši. Lahek tek.

Času primerna darila. **Najkrasnejše opreme.**

10letna garancija! 3 milijone že v rabi. 1/3 stoletja obstoj.

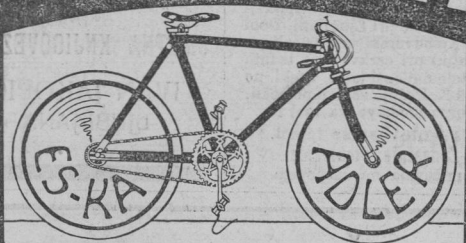
Edina tovarniška zaloga šivalnih strojev in koles.

JOS. PETELINC

LJUBLJANA, SV. PETRA NASIP št. 7

za vodo, blizu frančiškanskega mostu levo 3. hiša. 488

GORČEVA

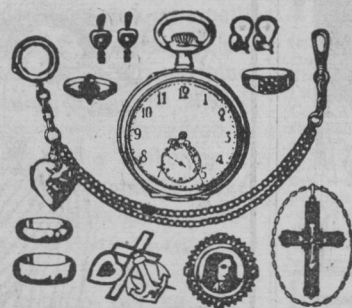

KOLESA PRIZNANO NAJBOLJŠA SEDANJOSTI *

A. GOREC

LJUBLJANA MARIJE TEREZIJE CESTA št. 14 NOVI SVET NASPROTI KOLIZEJA ZAHTEVAJTE PRVI SLOV. CENIK BREZPLAČNO

IKO H. Suttner

Lepa darila

so traja spomin na darovalca, toda le takrat, če izberete reči, ki so trajno uporabne in obdrže vedno svojo lepoto. Bogato ilustrovani cenik svetovne tvrdke H. Suttner, v Ljubljani, št. 5 vsebuje več tisoč lepih vedno uporabljivih daril, katerih navajamo tukaj le nekoliko:

Za birmo:

Št. 410	Nikelnasta Roskopf ura	K 4-10
	Nikelnasta verižica	K 1-—
Št. 719	Srebrna rem. ura	K 7-80
	Srebrna verižica	K 2-20
Št. 523	Srebrna Roskopf ura, dvojni pokrov	K 12-80
Št. 865	Srebrna oklopna verižica 30 gramov težka	K 4-40

Za poroko:

Št. 2509	12 kom. srebrnega dessert orodja v etuiju	K 19-—
Št. 478	Namizni nastavek, 47 cm visok	K 33-50
Št. 1315	Salonska ura, zelo lepa, udarja pol in eno uro	K 12-50
Št. 2296	Servis za liker, srebrn zelo lep, 25 cm visok	K 37-—

Za krst:

Št. 1202 ^{1/2}	trideln. orodje v etuiju	K 9-70
Št. 1202	Pravo srebrno orodje v etuiju	K 15-—
Št. 49	Srebrno pozlačeni obesek za krst	K 5-60
Št. 563	Srebrna zavratna verižica 14 karat. zlata	K 16-80

Za god:

Št. 2294	Pravi srebrni servijetni obroček masiven	K 6-75
Št. 189	14 karat. zlat prstan z lepim kamnom	K 7-80
Št. 189	Novo zlato, prstan z lepim kamnom	K 3-80
Št. 470	Double zlati obesek, srček	K 1-20

Za gospode:

Št. 788	Srebrna tula ura, dvojni pokrov	K 19-80
Št. 859	14 karat. zlata verižica, zelo fino izdelana	K 32-—
Št. 793	14 karat. zlata ura, fino kolesje	K 44-—
Št. 795	14 karat. zlata ura, dvojni pokrov	K 65-—

Za dame:

Št. 562	Zavratna verižica, srebrna 14 kar. zlato	K 1-80
Št. 886	150 cm dolga 14 karat. zlata damska verižica	K 58-—
Št. 804	Srebrna damen ura, 6 kamnov	K 9-50
Št. 1548	Srebrna tula raztezna zapestnica z uro	K 25-—

Velika izbira raznovrstnih daril v bogato ilustrovanem ceniku, katerega zahtevajte zastonj in poštne prosto.

Razpošilja se po povzetju ali pa če se denar v naprej pošlje. — Neugajajoče stvari zamenjam ali pa pošljem denar nazaj. — **Bogato ilustrovani cenik** zahtevajte zastonj od svetovne razpošiljalnice

Lastna tovarna ur v Švici.

H. Suttner samo v Ljubljani št. 5.

Tvrdka nima nobene podružnice.

Največja specialna trgovina za dobre ure.

Lastna znamka „IKO“ svetovno-znana.

J. KETTE

specijalna modna in športna priporočila:

LJUBLJANA

Franca Jožefa cesta št. 3.

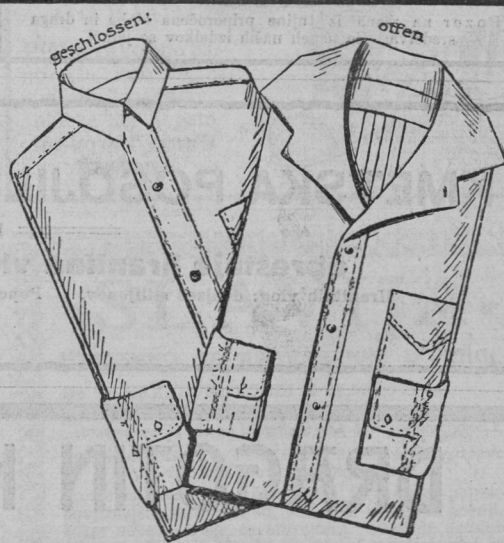
trgovina za gospode in dečke

klobuke
slamnike
čepice
kravate
žepne robce
nogavice

srajce
spodnje hlače
naramnice
palice
dežnike
i. t. d.

Za vojake:

nepremočljive dežne plašče, spalne vreče, nahrbtnike in vso drugo opremo.

Naročnina za list „Tedenske Slike“; za Avstro-Ogrsko: 1/4 leta K 2-50, 1/2 leta K 5-— celo leto K 10-—; za Nemčijo: 1/4 leta K 3-50, 1/2 leta K 7-— celo leto K 14-—; za ostalo inozemstvo, celo leto fr. 16-80. Za Ameriko letno 3-25 dolarjev. Naročnina za dijake in vojake celoletno 8 kron. Posamezne števil. 20 vin.

Uredništvo in upravnništvo: Frančiškanska ulica št. 10, I. nadstropje.

Izdajatelj in odgovorni urednik Dragotin Mohar.

Tiskal Dragotin Hribar v Ljubljani.